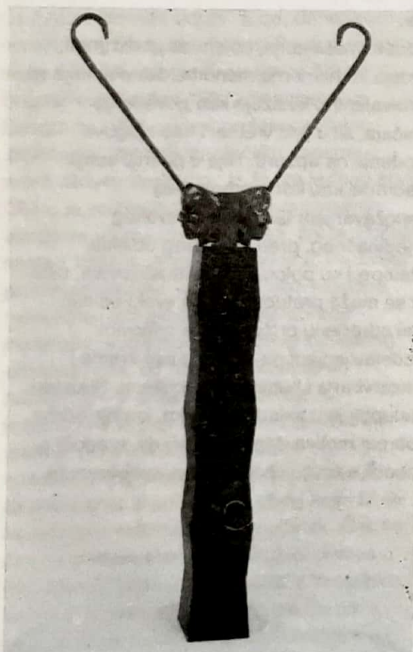

samom postupku slikanja. Tako se izložba pojavljuje kao novo istraživanje u radu Milice Torniće, kako ikonografski, tako i po slikarskom postupku. Postavka izložbe, veoma uspešno urađena, doprinela je da se prostor Galerije FLU pretvori u galeriju monumentalnih portreta, s tim što nas sa zidova, umesto reprezentativno predstavljenih ličnosti, gledaju monsturni džemperi.

Raša Todosijević

Srećna galerija, Studentski kulturni centar, Beograd

Jasmina Karabeg

Raša Todosijević / Dvoglavi Beloven, 1968, bronza, drvo

Todosijević je izložio skulpture, akvarele i akrilik na kartonu i platnu iz serije *Bog voli Srbe*. Na prvi pogled u pitanju je sasvim tradicionalna izložba crteža, slika i skulptura; međutim, taj prvi utisak je više nego varljiv. Moglo bi se čak reći da je u pitanju namerna dezinformacija.

Izložene skulpture su urađene u bronzi, tradicionalnom, cenjenom i veoma trajnom materijalu. Način na koji su izložene je takođe sasvim tradicionalan; postavljene su na uobičajene bele postamente. Utisak koji se o njima stiče je da su u pitanju "klasične" moderne skulpture s puno narativnosti, koje se igraju neočekivanim spojevima predmeta

čiji su kontekst i reference prepoznatljivi. Sam način na koji su plastički oblici organizovani proizvodi humorne situacije. Sve zajedno navodi posmatrača da se seti herojskog doba klasika moderne skulpture, postmodernističkih distanciranih citata, ali i načina na koji i jedno i drugo postaje umetnička i društvena norma.

Todosijević se tokom svoje celokupne umetničke aktivnosti bavi ispitivanjem prirode umetnosti, njenim društvenim kontekstom, razumevanjem i nerazumevanjem, i putevima kojima se uspostavljaju i održavaju umetničke vrednosti. Svoje stavove izražavao je kroz razne oblike umetničke aktivnosti: performanse, instalacije, video radove ili tekstove. Sam način na koji su ti stavovi izraženi svedočio je o distanciranju u odnosu na tradicionalne oblike umetničkog izraza.

Pošto je već jednom uspostavljena takva distanca povratak na naivnost nije više moguć, tako da ponovo posezanje za tradicionalnom umetničkom formom u Todosijevićevom radu pokazuje još oštrije udaljavanje i ironiju nego što je to pobuna protiv tradicionalne forme. Kao da svojim tradicionalnim izrazom i načinima izlaganja Todosijevićevi radovi izloženi u Srećnoj galeriji iskazuju dvostruku distancu i ironiju.

Može se reći da su Todosijevićeve skulpture materijalizovane *Priče o umetnosti*, isto tako ironične i oštre. Nad njima kao i nad *Pričama o umetnosti* i s *Pričama* povezanim akvarelima (već izlaganim u galeriji 12+) lebdi pitanje *Was ist Kunst?*

Radovi u akriliku iz serije *Bog voli Srbe* sadrže reference na aktuelni trenutak i svetinje ove sredine, koje su mnogo otvorenije i lakše čitljive. Međutim, ispitivanje prirode umetnosti pojavljuje se kao prava subverzija, jer se odigrava na mnogo suptilnijem nivou. Pitanja su postavljena, a zar postoji bolje oruđe mišljenja od dobro postavljenog pitanja?

Kosta Bogdanović

Galerija Studentskog kulturnog centra, Beograd

Biljana Aleksić

Posle livnica i kovačnica u Boru, Zenici, Smederevu, posle pneumatskih čekića, čelika, bronzе i bakra, Kosta Bogdanović se vraća miru svog ateljea i toplini drveta. Upravo tu i tada nastaju mali zidni ansambli, sidra kojima se Bogdanović čvrsto drži za tlo konkretnog, a koje nam prikazuje u Galeriji SKC-a. Frenetična aktivnost ustupa mesto dubokom